

กลวิธีทางภาษาในการนำเสนอความคิดเกี่ยวกับ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในนิตยสาร*วไรตี้เพื่อสุขภาพ@Rama*

Submitted date: 5 April 2022

Revised date: 2 June 2022

Accepted date: 22 June 2022

บัณฑิต ทิพย์เดช^๑

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงกลวิธีทางภาษาที่นำเสนอความคิดเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในนิตยสาร*วไรตี้เพื่อสุขภาพ@Rama* ซึ่งถือเป็นตัวแทนช่องทางในการนำเสนอทรรศนะเกี่ยวกับสุขภาพ โดยใช้หลักการวิเคราะห์เชิงวิจารณ์ปฏิบัติศาสตร์ในด้านภาษา ประกอบกับการวิเคราะห์วาทกรรมในมิติทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า ตัวบทในนิตยสาร*วไรตี้เพื่อสุขภาพ@Rama* ได้นำเสนอความคิด อุดมการณ์ และวาทกรรมเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ผ่านกลวิธีทางภาษา ๒ กลวิธี ประกอบด้วย กลวิธีทางศัพท์ และกลวิธีทางวิจารณ์ปฏิบัติศาสตร์

คำสำคัญ: กลวิธีทางภาษา, ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙, วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

^๑ อาจารย์ ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Linguistic strategies and the presentation of the Coronavirus 2019 in *Variety for Health @Rama*

Bandit Thipdet^๑

Abstract

The research for this article aimed to illustrate the language strategy of presenting thoughts on the coronavirus 2019 in the magazine, *Variety for Health @Rama*, as a representative channel for public opinion on health. The principles of verbal analysis in language, together with an analysis of discourse in the social dimension, were used in this study. The results of the study found that the theme of *Variety for Health @Rama* presents ideas, ideology and discourse on the coronavirus 2019 through language strategies consisting of lexicalization and pragmatic strategies.

Keyword: Linguistic Strategies, Coronavirus 2019, Critical Discourse Analysis

^๑ Lecturer, School of Liberal Arts, University of Phayao

๑. บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) เป็นโรคติดเชื้ออันเกิดจากไวรัสโคโรนาในกลุ่มอาการทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง ๒ (SARS-CoV-2) มีระบุโรคครั้งแรกในเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ ในนครอู่ฮั่น เมืองเอกของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน และส่งผลให้เกิดการระบาดไปทั่วโลกนับแต่นั้น

องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศชื่อที่เป็นทางการสำหรับใช้เรียกโรคทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ว่า “โควิด-โนนทิน” (Covid-19) โดยชื่อนี้มาจากคำย่อในภาษาอังกฤษของคำว่าโคโรนา ไวรัส และดีซิส (Disease) ที่แปลว่าโรคภัยไข้เจ็บ รวมทั้งเลข ๑๙ ซึ่งแสดงถึงปีที่มีรายงานการแพร่ระบาดครั้งแรก ทั้งนี้เพื่อป้องกันความสับสน รวมทั้งเพื่อหลีกเลี่ยงการเรียกชื่อแบบตีตรา ซึ่งมักชี้ว่ากลุ่มบุคคล สัตว์ ภูมิภาค หรือประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นแหล่งที่มาของเชื้อโรค ซึ่งก่อนหน้านี้นี้มีการเรียกชื่อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ และโรคไขปอดอักเสบที่เกิดขึ้นจากไวรัสชนิดนี้หลายชื่อ เช่น ไข่อู่ฮั่น ไวรัสจีน หรือไข้หวัดคางคาว

สำหรับประเทศไทยนั้น กระทรวงสาธารณสุขได้มีการประกาศลงในราชกิจจานุเบกษาว่า โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโรคโควิด ๑๙ (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย

หากพิจารณาบทบาทของสื่อในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) นิตยสาร*วาระดีเพื่อสุขภาพ @Rama* ก็เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่น่าเสนอข้อมูลได้อย่างทันต่อสถานการณ์ อีกทั้งยังมีรูปแบบน่าดึงดูดใจ และเข้าถึงกลุ่มคนได้ทั่วถึง ในอีกแง่มุมหนึ่ง นิตยสาร*เพื่อสุขภาพ* ถือได้ว่าเป็นวาทกรรมที่มีอำนาจในการประกอบสร้างและนำเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสุขภาพ โดยเฉพาะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่การสร้างและการนำเสนอข้อเท็จจริงกลายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม ตลอดจนการนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืน ดังนั้น การผลิตวาทกรรมดังกล่าว ก็คือรูปแบบหนึ่งของปฏิบัติการทางวาทกรรม ที่ได้สนับสนุนประเด็นการมีสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืนตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๙) และการแพร่กระจายองค์ความรู้

และข้อเท็จจริงดังกล่าวในสื่อนิตยสาร*วไรตี้เพื่อสุขภาพ @Rama* ที่ผู้เขียนเป็นผู้สร้างและเป็นเจ้าขององค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ จึงมีน้ำหนักเพียงพอที่จะทำให้คนทั่วไปเชื่อและยอมรับอำนาจของความรู้ดังกล่าว

การวิจัยกลวิธีทางภาษาในการนำเสนอความคิดเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในนิตยสาร*วไรตี้เพื่อสุขภาพ @Rama* จึงเป็นการวิเคราะห์วาทกรรมเพื่อต่อยอดการมีสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืนตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ศาสตร์ทางด้านภาษาและวรรณกรรมเข้ากับศาสตร์ทางสังคม โดยใช้กรอบคิดวาทกรรมวิเคราะห์เป็นเครื่องมือในการศึกษา อีกทั้งยังช่วยเชื่อมโยงศาสตร์ทั้ง ๒ แขนงให้สามารถอธิบายความหมายให้แก่กันและกันได้ ซึ่งความสำคัญของวาทกรรมในนิยามของ มิเชล ฟูโกต์ (Foucault, 1980) คือการใช้อำนาจผ่านภาษาไปสร้างความจริง (Truth Production) และใช้วาทกรรมที่สร้างขึ้นมาเป็นเครื่องมือในการรักษาอำนาจของสถาบันต่างๆ ดังคำกล่าวที่ว่า “ความรู้คืออำนาจ” (knowledge is power) และพลังอำนาจของวาทกรรมเป็นอำนาจที่เข้ามามีบทบาทในการจัดระเบียบให้กับสิ่งต่างๆ รอบตัว และสร้างเป็นองค์ความรู้ขึ้นผ่านการให้ความหมายของสถาบันต่างๆ ในสังคม ที่สามารถควบคุมอำนาจในการนิยามความหมายของสิ่งต่าง ๆ

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมุ่งพิจารณาถึงกลวิธีทางภาษาของนิตยสาร*วไรตี้เพื่อสุขภาพ @Rama* ในฐานะที่เป็นวาทกรรมเพื่อต่อยอดการมีสุขภาพที่ดี โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับชุดความคิดเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

๒. วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์สำคัญสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ การแสดงให้เห็นถึงกลวิธีทางภาษาที่นำเสนอความคิดเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในนิตยสาร*วไรตี้เพื่อสุขภาพ @Rama* ซึ่งถือเป็นตัวแทนช่องทางในการนำเสนอพระศนะเกี่ยวกับสุขภาพ

๓. ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง กลวิธีทางภาษาในการนำเสนอความคิดเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในนิตยสาร*วาระใต้เพื่อสุขภาพ @Rama* ได้เลือกใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (CDA) ของนอร์แมน แฟร์เคลาฟ (Fairclough, 1995) อันเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ปฏิบัติการทางวาทกรรม และปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม โดยการหาความเป็นธรรมชาติของกระบวนการทางสังคมและคุณสมบัติภาษาในตัวอย่างต่าง ๆ ซึ่งวิธีการวิพากษ์จะเน้นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวบท กระบวนการทางสังคมและความสัมพันธ์ของอุดมการณ์อำนาจการครอบงำ ความไม่เท่าเทียม ชนชั้นทางสังคม เพศสภาพ หรือเชื้อชาติ จากความคิดดังกล่าวนี้ได้เสนอกรอบความคิด ๓ มิติ ทางวาทกรรมของนอร์แมน แฟร์เคลาฟ (Fairclough, 1995, p. 98) ดังแผนภาพต่อไปนี้

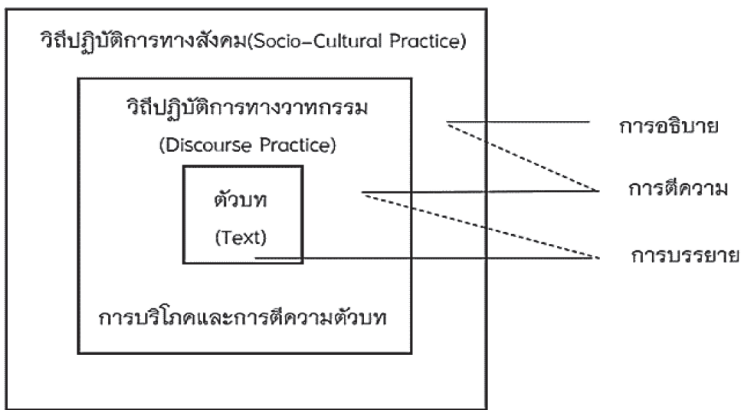

Figure 1: Critical Discourse Analysis Framework of Norman Fairclough (Fairclough, 1995)

จากแผนภาพจะเห็นว่ากรอบความคิด ๓ มิติ ของนอร์แมน แฟร์เคลาฟ (Fairclough, 1995) สามารถอธิบายได้ดังนี้

ตัวบท (Text) เป็นการวิเคราะห์รูปภาษากับความหมายตั้งแต่หน่วยที่เล็กที่สุดในภาษาไปจนถึงหน่วยที่ใหญ่ที่สุด ตลอดจนหน่วยเชื่อมโยงต่าง ๆ ในตัวบท ทั้งภาษาพูด

และภาษาเขียน กล่าวคือการวิเคราะห์ในระดับนี้พิจารณาองค์ประกอบของ ตัวบททั้งในด้านของคำศัพท์ รูปประโยค และโครงสร้างของตัวบทที่เลือกใช้ สามารถ สร้างคุณค่าต่าง ๆ ให้แก่ผู้รับการถ่ายทอดวาทกรรม

นอกจากนี้ จันทิม่า อังคพนิชกิจ (Angkapanichkit, 2014, p. 138) ได้นำเสนอความคิดเกี่ยวกับตัวบทเพิ่มเติมด้วยเช่นกันว่า ภาษาที่สื่อสารผ่านตัวบทมีเจตนา และอำนาจในเชิงความคิดบางอย่างแฝงอยู่ด้วย ดังนั้น การตีความและอธิบายถึงความคิดบางอย่างที่แฝงในการใช้ภาษาก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจกลวิธีการสื่อความหมายในข้อความ

งานวิจัยนี้ได้เลือกใช้กลวิธีทางภาษาและการอธิบายตามหลักการของจันทิม่า อังคพนิชกิจ (Angkapanichkit, 2014) ๒ กลวิธี ได้แก่ กลวิธีทางศัพท์ ในฐานะที่เป็นสื่อแทนความคิดหรือประสบการณ์ของผู้ส่งสาร ซึ่งสามารถแปรไปตามปัจจัยทางสังคมหรือชุมชนที่ตัวเองสังกัดอยู่ โดยอาศัยการพิจารณาแคบริบทในตัวบทเป็นสำคัญ ส่วนอีกหนึ่งกลวิธี คือ กลวิธีทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ จะถูกนำมาใช้วิเคราะห์ข้อความในบริบทที่อยู่ภายนอกตัวบท อันประกอบด้วยความรู้ ความคิด และสถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมประกอบด้วย

วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice) เป็นการวิเคราะห์โดยมองจากมิติของสถานการณ์การสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการผลิตตัวบทและการบริโภคตัวบทในวาทกรรม กล่าวคือ การวิเคราะห์ในระดับนี้เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับวิถีทางวาทกรรม โดยพิจารณาตัวบททั้งในด้านของกระบวนการผลิต และเป็นแหล่งข้อมูลกระบวนการตีความ

วิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-Cultural Practice) เป็นการวิเคราะห์โดยมองจากมิติทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อกระบวนการสร้างตัวบท รวมถึงการบริโภควาทกรรม กล่าวคือ การวิเคราะห์ระดับนี้พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมกับวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม โดยพิจารณาการกำกับของสังคมที่มีผลต่อกระบวนการผลิตและกระบวนการตีความตลอดจนผลกระทบที่มีต่อสังคมเพื่อแสดงให้เห็นว่าวาทกรรมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางสังคมและเป็นวิถีปฏิบัติทางสังคม

สรุปได้ว่าแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) เป็นการประสานแนวความคิดเรื่องการวิเคราะห์ภาษาในระดับข้อความ เข้ากับแนวความคิดเรื่องภาษามีอิทธิพลต่อการควบคุมสังคมและวัฒนธรรม ในขณะเดียวกันสังคมและวัฒนธรรมก็มีอิทธิพลในการกำหนดภาษาด้วยเช่นกัน

๔. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้จะใช้หลักการวิเคราะห์เชิงวิจารณ์ปฏิบัติศาสตร์ในด้านภาษา ประกอบกับการวิเคราะห์วาทกรรมในมิติทางสังคม ผู้วิจัยจึงดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ตามระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจตัวบท คือ บทความในนิตยสาร *วาไรตี้เพื่อสุขภาพ @Rama* ที่เผยแพร่ผ่านช่องทางเว็บไซต์ <https://med.mahidol.ac.th/atrama/> ตลอด พ.ศ. ๒๕๖๓ และคัดเลือกเฉพาะบทความที่ตีพิมพ์เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เท่านั้น

๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒.๑ นำตัวบทที่เป็นเนื้อหาในบทความที่กล่าวถึงโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ มาวิเคราะห์โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามแนวคิดวิจารณ์ปฏิบัติศาสตร์และวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (CDA) ของนอร์แมน แฟร์คลอธ (Fairclough, 1995) และใช้แนวทางการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาและการอธิบายตามหลักการของจันทิมา อังคพณิชกิจ (Angkapanichkit, 2014)

๔.๒.๒ นำข้อมูลที่วิเคราะห์มาสรุปและอภิปรายผลในเชิงพรรณนา

๕. ผลการศึกษา

๕.๑ ข้อมูลพื้นฐานของนิตยสาร*วาไรตี้เพื่อสุขภาพ @Rama*

นิตยสาร*วาไรตี้เพื่อสุขภาพ @Rama* เป็นนิตยสารราย ๓ เดือนของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อมุ่งเน้น

ให้ประชาชนผู้อ่านได้รับทราบข้อมูลความรู้ทางด้านสุขภาพที่ดี ถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือ โดยบุคลากรทางการแพทย์ของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ภายใต้การดำเนินการของกองบรรณาธิการนิตยสาร*วไรตี้เพื่อสุขภาพ @Rama* และคอลัมน์นิสต์จากหน่วยงานภายในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

๕.๒ กลวิธีทางภาษาที่นำเสนอความคิดเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

๒๐๑๙

เมื่อพิจารณาต่อบทในนิตยสาร*วไรตี้เพื่อสุขภาพ @Rama* พบว่ามี การนำเสนอความคิด อุดมการณ์ และวาทกรรมผ่านกลวิธีทางภาษา ๒ กลวิธี ประกอบด้วย กลวิธีทางศัพท์ และกลวิธีทางวจนปฏิบัติศาสตร์

๑. กลวิธีทางศัพท์ (Lexicalization)

จันทิมา อังคพณิชกิจ (Angkapanichkit, 2014) ได้นำเสนอความคิดว่า กลวิธีทางศัพท์เป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อแทนความคิดหรือประสบการณ์ของผู้ส่งสารเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งผ่านการเลือกใช้ศัพท์ อันเป็นการแสดงความคิด ความหมาย และการกระทำของสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงตามความคิดและมุมมองของผู้ส่งสาร ส่งผลให้เกิดการสร้าง ตอกย้ำ และแสดงทัศนคติของผู้ส่งสารต่อสิ่งที่ได้กล่าวถึง และเมื่อวิเคราะห์กลวิธีทางศัพท์ที่ปรากฏในบทความที่กล่าวถึงโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พบว่าประกอบด้วยกลวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ การเรียกขาน (Addressing Terms)

การเรียกขานเป็นกลวิธีทางศัพท์ที่ใช้สื่อแทนบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งในแต่ละสังคมวัฒนธรรม อาจมีระบบการเรียกขานไม่เหมือนกัน และในบางสถานการณ์ของการสื่อสารก็อาจใช้การเรียกขานต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้พูดว่าต้องการแสดงความสัมพันธ์กับผู้ฟังในลักษณะใด ซึ่งการเรียกขานสามารถสะท้อนให้เห็นทัศนคติทั้งด้านบวกและด้านลบของผู้ส่งสารต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่กล่าวถึง การใช้คำศัพท์เพื่อเรียกขานจึงมีใช้เพียงลักษณะทางภาษาเท่านั้น แต่ยังคงแสดงให้เห็นถึงระบบคิดและวิถีปฏิบัติที่มีในสังคมนั้นๆ อีกด้วย (Angkapanichkit, 2014)

Table 1: Addressing

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
การเรียกชื่อโรค	เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Mot, 2020, p. 8)
	โรค COVID19 (Angkawatwit, 2020, p. 6)
	ไวรัสตัวใหม่ (Angkawatwit, 2020, p. 6)
	ไวรัสตัวเล็กๆ (Phachim, 2020, p. 14)
	ข้าศึกที่เราองไม่เห็น (Phachim, 2020, p. 14)
การเรียกผู้ติดเชื้อ	ผู้ป่วย COVID19 (Angkawatwit, 2020, p. 7)
	ผู้ป่วยโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ (Khunakon, 2020, p. 9)
	ผู้ป่วยสงสัย COVID-19 (Khunakon, 2020, p. 9)
การเรียกบุคลากรทางการแพทย์	นักรบชุดขาว (Angkawatwit, 2020, p. 7)
	นักรบเสื้อกาวน์ (Angkawatwit, 2020, p. 7)
	กองทัพชุดขาว (Churaithatni, 2020, p. 20)
	อัศวินเสื้อกาวน์ (Churaithatni, 2020, p. 20)
	ทัพหน้า ทัพหลัง ทัพเสริม (Churaithatni, 2020, p. 21)
	นักรบผู้กล้า (Churaithatni, 2020, p. 22)
	หน้าด่าน ด่านแรก (Churaithatni, 2020, p. 22)
	เหล่ากองทัพทางการแพทย์ (Churaithatni, 2020, p. 23)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีการใช้คำเรียกขาน ๓ กลุ่ม ได้แก่ การเรียกชื่อโรค การเรียกผู้ติดเชื้อ และการเรียกบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งในกลุ่มคำเรียกชื่อโรค มีทั้งการใช้ชื่อเรียกของเชื้อโรคโดยตรง และการกล่าวถึงลักษณะของเชื้อโรค เช่น ไวรัสชนิดใหม่ ไวรัสตัวเล็กๆ ตลอดจนเปรียบเทียบเชื้อโรคว่าเป็นเหมือนข้าศึกที่มองไม่เห็น ในขณะที่เดียวกันการเรียกบุคลากรทางการแพทย์ ก็จะใช้คำเรียกที่มีลักษณะเปรียบเทียบเช่นกัน อาทิ นักรบชุดขาว นักรบเสื้อกาวน์ นักรบผู้กล้า เพื่อแสดงให้เห็นถึงระบบคิดและวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับการต่อสู้ ป้องกัน ตลอดจนการกำจัดเชื้อโรค

๑.๒ การใช้คำกริยา (Verb Forms)

จันทิมา อังคพนิชกิจ (Angkapanichkit, 2014) ได้ชี้ให้เห็นกลวิธีทางศัพท์ที่เกิดขึ้นจากการใช้คำกริยา ในแง่ที่ว่า การใช้คำกริยาหรือการแสดงการกระทำ (Doing) เป็นวิธีการใช้คำศัพท์แสดงสภาพเหตุการณ์ การกระทำ ความคิด ความรู้สึกของผู้ร่วมสื่อสาร เช่น การระบาด เพิ่มจำนวนมากขึ้น การรับมือ และการตรวจคัดกรอง เป็นต้น โดยการวิเคราะห์การใช้คำกริยาในตัวบทประเภทต่างๆ จะพิจารณาจากการใช้คำหรือวลีที่แสดงกิจกรรมหรือการกระทำที่ปรากฏอยู่ในตัวบทร่วมกับการพิจารณาคำที่สัมพันธ์กับคำกริยานั้น ๆ ด้วย การพิจารณาที่การกระทำมีความสำคัญในการทำความเข้าใจสิ่งที่กล่าวถึงว่ามีตัวตนในสถานะอย่างไรในท่ามกลางการสื่อสารของบุคคล เช่น ในฐานะของผู้กระทำ (activated) หรือผู้รับสภาพการกระทำ (passivated)

Table 2: Verb Forms

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
การแสดงเหตุการณ์	ในช่วงที่สถานการณ์การระบาดของ COVID19 ในประเทศไทยที่ยังคงมีผู้ป่วยเพิ่มจำนวนมากขึ้น จนถึงราวสามพันราย (Angkawatwit, 2020, p. 6)
	การระบาดของเชื้อ COVID-19 นี้ย่อมมีผลต่อการให้บริการผู้ป่วยของทุกโรงพยาบาลรัฐอย่างมาก (Angkawatwit, 2020, p. 6)
	เบื้องหลังของการเตรียมความพร้อมก็คือจัดเตรียมบุคลากรได้แก่ การฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้เรื่องการดูแลการรับมือ COVID-19 (Angkawatwit, 2020, p. 6)
	การตรวจ COVID-19 ทางน้ำลาย ก็จะเป็นอีกวิธีการหนึ่งในการคัดกรองการติดเชื้อที่ทำได้ (Khunakon, 2020, p. 10)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่ามีการใช้คำกริยาเพื่อแสดงเหตุการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ว่าแพร่ระบาดเป็นวงกว้าง ทำให้มีผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้น สถาบันทางการแพทย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องเตรียมตัวรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว ตลอดจนต้องมีการตรวจคัดกรองที่รวดเร็วและแม่นยำเช่นกัน

๒. กลวิธีทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatic Strategies)

กลวิธีทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ เป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดความคิด ทักษะคิด และมีการตอบสนองที่ตรงกับเจตนาของผู้ส่งสารในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการตีความจะต้องอาศัยทั้งบริบททางภาษาและบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่มีอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ร่วมสื่อสารเพื่อให้เข้าใจความหมายและรวมถึงความรู้หรือความคิดที่แฝงอยู่ในตัวบท โดยการวิเคราะห์จะต้องพิจารณาตั้งแต่ระดับคำ วลี ประโยค อนุพยางค์ไปจนถึงระดับตัวบทที่ต้องอาศัยความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของข้อความในตัวบทและระหว่างตัวบท (Angkapanichkit, ๒๐๑๔) กลวิธีทางวัจนปฏิบัติศาสตร์และวาทกรรมมีอยู่หลายกลวิธี ซึ่งกลวิธีที่พบในงานวิจัย ได้แก่ การใช้มุขลบท การปฏิเสธ การใช้วัจนกรรม และการใช้อุปสรรคเชิงมนทัศน์ ดังอธิบายต่อไปนี้

๒.๑ การใช้มุขลบท (Presuppositions)

การใช้มุขลบทเป็นกลวิธีทางภาษาที่ทำให้เข้าใจได้โดยนัยว่ามีข้อความหรือเหตุการณ์บางอย่างปรากฏขึ้นมาก่อนหน้า หรือมีความคิดและเจตนาบางประการที่แฝงอยู่ในตัวบท โดยในงานวิจัยนี้พบว่าผู้ส่งสารมีการใช้มุขลบทเพื่อแสดงสภาพของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Table 3: Presuppositions

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
การแสดงสภาพของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	สายพันธุ์ใหม่ <u>ต่างจากที่เคยเจอมาก่อน</u> (Mot, 2020, p. 8)
	ผมรณรงค์เรื่องการล้างมือมา ๑๐ ปี (Churaithatni, 2020, p. 20)

ตัวอย่างการใช้มูลบทโต้แสดงให้เห็นว่าในอดีตไม่เคยเกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้นมาก่อน ดังวลีที่ว่า “สายพันธุ์ใหม่ต่างจากที่เคยเจอมาก่อน” ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับไวรัสสายพันธุ์นี้ นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นว่ามีการหันกลับมารณรงค์เรื่องการล้างมือในอดีตเข้ามาเพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๒.๒ การปฏิเสธ (Negation)

การปฏิเสธเป็นเครื่องมือทางภาษาที่สำคัญประการหนึ่งในการแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีตและต้องการให้เห็นถึงสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งผู้ส่งสารจะมีการใช้ภาษาที่แสดงถึงข้อมูลที่มีความขัดแย้งกับความคิด เหตุการณ์หรือข้อมูลที่มีมาก่อนหน้านี้ด้วยรูปภาษาแสดงการปฏิเสธ เช่น ไม่ใช่ ไม่แนะนำ ไม่สามารถ เป็นต้น

Table 4: Negation

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
การปฏิเสธ	วินาทีนี้คงไม่มีใครไม่รู้จัก “ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙” หรือ COVID-19 (Mot, 2020, p. 8)
	ทางองค์การอนามัยโลก (WHO) ไม่แนะนำให้ใช้หน้ากากผ้าสำหรับป้องกันเชื้อไวรัส... เนื่องจากเส้นใยผ้าไม่สามารถกรองไวรัสขนาดเล็กได้ (Mot, 2020, p. 6)
	โรคนี้เกิดจากไวรัสโคโรนา-๒๐๑๙ ซึ่งเป็นไวรัสตัวใหม่ที่เรารู้จักมีความเข้าใจในธรรมชาติของโรคไม่มากนักในช่วงเวลานั้น (Angkawatwit, 2020, p. 6)
	ไวรัส SARS-CoV-2 ไม่ได้มีความอันตรายมากเหมือนไวรัส Ebola (Khunakon, 2020, p. 9)
	การตรวจ COVID-19 ทางน้ำลายยังไม่ใช่วิธีที่เป็นมาตรฐาน (Khunakon, 2020, p. 10)

Table 4: Negation (continued)

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
	<p>ในระยะห้าทศวรรษที่ผ่านมา คงไม่มีใครกล้าปฏิเสธว่า เราใช้ชีวิตอย่างระมัดระวังไวรัสตัวเล็ก ๆ ที่เราเรียกมันว่า “โคโรนาไวรัส” (Phachim, 2020, p. 14)</p> <p>หากถามว่าอีกนานไหมที่เราจะกลับมาใช้ชีวิตแบบไม่ต้องระแวงได้อย่างเต็ม ตอนนี้อย่างไรยังไม่สามารถบอกได้ (Phachim, 2020, p. 14)</p> <p>ในปัจจุบันยังไม่มีข้อสรุปแน่ชัด ถึงสูตรยารักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) (Suraphat and Lekphitthaya, 2020, p. 18)</p>

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่ามีชุดข้อมูลบางกลุ่มที่มีความขัดแย้งกับความคิด เหตุการณ์หรือข้อมูลที่มีมาก่อนหน้านี้ เช่น ความเชื่อที่ว่าหน้ากากผ้าจะกันไวรัสชนิดนี้ได้ แต่องค์การอนามัยโลก (WHO) ที่ถือเป็นสถาบันหลักทางสุขภาพและอนามัยของโลก ก็ออกมาปฏิเสธการนำหน้ากากผ้ามาใช้ป้องกันเชื้อไวรัสนี้ นอกจากนี้ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องการตรวจ COVID-19 ทางน้ำลาย ตลอดจนถึงสูตรยารักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในระยะแรกๆ ก็ถูกปฏิเสธความเป็นมาตรฐานและความเที่ยงตรงแม่นยำ

๒.๓ การกลบเกลื่อน (Hedging)

การกลบเกลื่อนเป็นการใช้รูปภาษาเพื่อแสดงระยะห่างของผู้เขียนที่ไม่ต้องการนำตัวเองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของตัวบทหรือความคิดที่แฝงอยู่หรือสิ่งที่เกิดขึ้นมาก่อนหน้า รวากับว่าสิ่งที่กล่าวมานั้นเป็นสิ่งที่มาจากที่อื่นหรือเป็นตัวบทนอก (external) ที่ไม่ใช่ข้อมูลหรือตัวบทของผู้นำเสนอเอง สันเกตจากการใช้คำช่วยกริยาที่แสดงความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ไม่แน่ใจ เช่น บางที บางครั้ง อาจจะ หรือคำขยายนามที่ไม่เฉพาะเจาะจง อาทิ บางราย บางท่าน เป็นต้น

เหตุผลที่ผู้เขียนเลือกใช้คำแสดงความคลุมเครือ เพราะไม่ต้องการระบุหรือเน้นความคิดของตนเองให้ชัดเจน ที่สำคัญคือไม่ต้องการผูกมัดตัวเองกับการนำเสนอข้อมูลดังกล่าว เนื่องจากยังไม่แน่ใจหรือยังไม่มีข้อมูลสนับสนุนที่เพียงพอ

Table 5: Hedging

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
การกลบเกลื่อน	บางครั้งมีอาการคลืนไล่ อาเจียน ปวดท้อง <u>หลายคน</u> มีอาการอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น หรือ <u>บางคน</u> มีอาการน้อย (Mot, 2020, p. 7)
	บางรายงานกล่าวว่าตรวจไม่พบ RT-PCR บวกในปัสสาวะเลย แต่ในทางกลับกัน ก็มีบางรายงานที่ตรวจพบ RT-PCR บวกในปัสสาวะ แต่ก็พบในปริมาณที่น้อยกว่า ที่พบในทางเดินหายใจ หรืออุจจาระและเลือด (Khunakon, 2020, p. 9)
	บางการทดสอบได้ส่งตัวอย่างมาตรวจที่ห้องปฏิบัติการโรงพยาบาลรามธิบดี (Khunakon, 2020, p. 10)
	ยาบางตัวอาจเกิดอันตรกิริยากับยารักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ปัญหาชาติกัน) (Suraphat and Lekphitthaya, 2020, p. 18)

จากตัวอย่างข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนไม่ได้ระบุถึงความชัดเจนแน่นอน ทั้งนี้เพราะไม่มีข้อมูลสนับสนุนที่เพียงพอ

๒.๔ การใช้วัจนกรรม (Speech Acts)

วัจนกรรมเป็นการใช้ภาษาที่แสดงเจตนาบางอย่างของผู้ส่งสารที่ต้องการสื่อไปถึงผู้รับสารโดยตรงเพื่อให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การขอร้อง การสั่ง การตักเตือน การสัญญา เป็นต้น ในงานวิจัยนี้ พบว่าผู้ส่งสารใช้วัจนกรรมชี้ นำ วัจนกรรมแสดงความรู้สึก เพื่อสื่อความถึงความคิดต่อสิ่งที่กำลังประสบ ตลอดจนวัจนกรรมแสดงการผูกมัด

Table 6: Speech Acts

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
<p>วัจนกรรมชี้แนะ</p>	<p>เสียงการใกล้ชิดกับผู้ป่วยที่มีอาการไอ จาม น้ำมูกไหล เหนื่อยหอบ เจ็บคอ (Mot, 2020, p. 9)</p>
	<p>เสียงการเดินทางไปในพื้นที่เสียง โดยเฉพาะเมืองอยู่อันที่เป็น รังโรค และเมืองอื่น ๆ ในประเทศจีนที่มีการระบาด (Mot, 2020, p. 9)</p>
	<p>ระวังการสัมผัสพื้นผิวที่ไม่สะอาด และอาจมีเชื้อโรคเกาะอยู่ (Mot, 2020, p. 9)</p>
	<p>ควรล้างมือให้สม่ำเสมอด้วยสบู่ หรือแอลกอฮอล์เจล อย่างน้อย ๒๐ วินาที (Mot, 2020, p. 9)</p>
	<p>งดจับตา จมูก ปากขณะที่ไม่ได้ล้างมือ (Mot, 2020, p. 9)</p>
	<p>เสียงการใกล้ชิด สัมผัสสัตว์ต่าง ๆ โดยที่ไม่มีการป้องกัน (Mot, 2020, p. 9)</p>
	<p>ไม่ทานอาหารที่ทำจากสัตว์หายาก (Mot, 2020, p. 9)</p>
	<p>ควรใส่หน้ากากอนามัย หรือใส่แว่นตานิรภัย เพื่อป้องกัน เชื้อในละอองฝอยจากเสมหะหรือสารคัดหลั่งเข้าตา (Mot, 2020, p. 9)</p>
	<p>อย่าตื่นตระหนกจนเกินไปและอย่าลืมติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่องจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ควรตรวจสอบข้อมูลให้แน่ชัด ก่อนจะเชื่อในทันที (Mot, 2020, p. 9)</p>
<p>หน้ากากที่ควรใช้สำหรับป้องกัน COVID-19 สำหรับ บุคลากรทางการแพทย์ หรือคนที่ใกล้ชิดผู้ที่ติดเชื้อที่ดีที่สุด คือ หน้ากากอนามัยชนิด N95 (Mot, 2020, p. 6)</p>	

Table 6: Speech Acts (continued)

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
<p>วัจนกรรมแสดง ความรู้สึก</p>	<p>หน้ากากอนามัยชนิดธรรมดาหรือที่ใช้ในห้องผ่าตัด ทั่วไป (surgical mask)...ควรใช้ในผู้ป่วยหรือผู้ที่สงสัยว่า มีโอกาสป่วยด้วย COVID-19 (Mot, 2020, p. 6)</p>
	<p>สำหรับหน้ากากผ้า ทางองค์การอนามัยโลก (WHO) ไม่ แนะนำให้ใช้สำหรับป้องกันเชื้อไวรัสไม่ว่าจะเป็น COVID-19 ใช้หวัดใหญ่ หรือใช้หวัดทั่วไป (Mot, 2020, p. 6)</p>
	<p>ในนามของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ต้องขอขอบพระคุณคนไทยทุกท่านเป็น อย่างมากที่มีน้ำใจและให้กำลังใจ พวกเราชาวรามาศึกษา ตลอดระยะเวลาที่เราปฏิบัติหน้าที่ในช่วงเวลาที่ยากลำบาก (Sithara, 2020, p. 2)</p>
	<p>เราอาจต้องปรับตัวให้เข้ากับการใช้ชีวิตแบบ New Normal ภาวะปกติแบบใหม่ ซึ่งอาจต้องอยู่กับสภาวะนี้ไปอีกนาน ขอร่วมให้กำลังใจคนไทยทุกคน (Sithara, 2020, p. 2)</p>
	<p>ขอฝากคุณผู้อ่านทุกท่านเรื่องสวมหน้ากาก ล้างมือบ่อย ๆ กินร้อน ช้อนตัวเอง ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และการเว้น ระยะห่างทางสังคม ที่ช่วยให้เราควบคุมการแพร่ระบาด อย่างได้ผล (Waisyarat, 2020, p. 3)</p>
<p>วัจนกรรมแสดง การผูกมัด</p>	<p>หลาย ๆ หน่วยงานต่างมีแรงจูงใจที่จะทำงานร่วมกัน นั่นคือ การอยากทำงานกับผู้ป่วย COVID-19 (Churaithatni, 2020, p. 22)</p>
	<p>เรายังได้พัฒนาวิธีการอีกหนึ่งขั้นของการตรวจคัดกรอง COVID-19 ทางน้ำลาย ที่สามารถใช้ตรวจได้ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำ ที่มีความ แม่นยำ ๘๕% (Sithara, 2020, p. 2)</p>

จากตัวอย่างข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่ามีการใช้วัจนกรรม ๓ แบบ ได้แก่ วัจนกรรมชี้หน้า วัจนกรรมแสดงความรู้สึกเพื่อสื่อความถึงความคิดต่อสิ่งที่กำลังประสบ ตลอดจนวัจนกรรมแสดงการผูกมัด โดยวัจนกรรมชี้หน้า จะเป็นการขอร้อง การสั่ง และการตักเตือน วัจนกรรมแสดงความรู้สึกจะเป็นการแสดงความรู้สึกขณะนั้น เช่น ความขอบคุณ ความห่วงใย ความปรารถนาดี ส่วนวัจนกรรมแสดงการผูกมัด จะเป็นการให้ คำมั่นสัญญา ตลอดจนให้ความชัดเจนและความแน่นอน

๒.๕ การใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor)

การใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์จัดอยู่ในประเภทของการใช้ความเปรียบเทียบให้สิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยการนำสองสิ่งที่ต่างกันแต่มีคุณสมบัติร่วมกันมาทำให้เกิดมโนทัศน์ว่าสองสิ่งนั้นมีลักษณะอย่างเดียวกัน ซึ่งเป็นกลวิธีทางภาษาที่ผู้ส่งสารใช้สื่อสารเพื่อให้ผู้รับสารเกิดจินตภาพบางอย่าง จากการวิเคราะห์ที่พบพบว่ามีการใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ปรากฏอยู่

Table 7: Conceptual Metaphors

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์	ทุกคนสามารถป้องกันตัวเองและคนรอบข้างให้ห่างไกลจากเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Mot, 2020, p. 9)
	กองทัพชุดขาวและอัศวินเสื้อกาวน์ในการสู้รบกับ COVID-19 (Churathatni, 2020, p. 20)
	โรงพยาบาลรามาธิบดีความร่วมมือในการขับเคลื่อน ต่อสู้ และดูแลช่วยเหลือคนไข้ของเราท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 (Churathatni, 2020, p. 21)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามีการใช้มโนทัศน์ของเชื้อโรคและข้าศึกว่ามีลักษณะอย่างเดียวกัน ซึ่งเป็นกลวิธีทางภาษาที่ผู้ส่งสารใช้สื่อสารเพื่อให้ผู้รับสารเกิดจินตภาพว่าเรากำลังต่อสู้กับข้าศึกที่มองไม่เห็น ดังนั้นเราต้องเตรียมตัวรับมือ และรู้จักการป้องกันตัวเองเป็นอย่างดี

๒.๖ การใช้เรื่องเล่า (Narratives)

การใช้เรื่องเล่าเป็นกลวิธีทางภาษารูปแบบหนึ่งที่ใช้นำเสนอเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในลักษณะบอกเล่าแบบเรียงตามลำดับเวลา ทั้งนี้เพื่อการแสดงรายละเอียดของเหตุการณ์ว่าผู้กระทำทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และเกิดขึ้นได้อย่างไร มักพบหน่วยเชื่อมโยงบอกเวลาและแสดงความต่อเนื่องของเหตุการณ์ อาทิ เมื่อก่อน ก่อนหน้านี้ ต่อมา จนกระทั่ง เป็นต้น

Table 8: Narratives

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
การใช้เรื่องเล่า	SARS-CoV พบครั้งแรกที่ประเทศจีน ค.ศ. 2002-2003 ต่อมาพบเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ MERS-CoV เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศซาอุดีอาระเบีย จนกระทั่งล่าสุดพบ “เชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙” ที่เมืองอู่ฮั่น (Mot, 2020, p. 8)
	ในประเทศไทย ผู้ป่วยรายแรกที่พบนั้นเป็นนักท่องเที่ยวหญิงชาวจีนอายุ ๖๑ ปี จากเมืองอู่ฮั่น ซึ่งมีอาการไข้หนาวสั่น ปวดศีรษะและเจ็บคอ สามวันก่อนเดินทางมาที่ประเทศไทย ต่อมาได้เดินทางมาพร้อมครอบครัวเพื่อท่องเที่ยว เมื่อเดินทางผ่านเครื่องตรวจจับความร้อนที่สนามบิน (Thermo scan) จึงพบว่ามิใช่ และถูกส่งตัวไปนอนรักษาที่โรงพยาบาลทันที อีกสองวันต่อมา ทางโรงพยาบาลสามารถแยกเชื้อโดยวิธีการทางโมเลกุลได้ว่าเป็นเชื้อ “ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙” (Mot, 2020, p. 8)
	ในช่วงกลางเดือนมกราคม ๒๕๖๓ เริ่มมีรายงานจากต่างประเทศเข้ามาว่ามีโรคติดต่อเกิดขึ้น แต่ไม่มีรายงานการติดต่อจากคนสู่คน ซึ่งตอนนั้นเรายังไม่แน่ใจเลยว่าจะระบาดเข้ามาสู่ประเทศหรือไม่ แต่ก็ได้เตรียมทีมในการทำงานซึ่งมีประสบการณ์จากตอนที่ SARS และ MERS ระบาดมาก่อนหน้านี้ (Churaitatni, 2020, p. 20)

Table 8: Narratives (continued)

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
	<p>ก่อนหน้านี้ เจ้าไวรัสสายพันธุ์นี้ มันก่อให้เกิดโรคระบาดหลายชนิดมาแล้ว ได้แก่ โรคซาร์ส (Severe Acute Respiratory Syndrome, SARS) ที่ระบาดในช่วง ค.ศ. ๒๐๐๒-๒๐๐๓ (Kointoe and Saphaiklong, 2020, p. 26)</p>

จากตัวอย่างข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงต้นกำเนิดของไวรัสชนิดนี้ ตลอดจนการแพร่กระจายไปยังพื้นที่ต่าง ๆ จนกระทั่งติดต่อกับคนสู่คน และกลายพันธุ์ออกเป็นสายพันธุ์ชนิดต่างๆ ที่มีความรุนแรงต่างกันออกไป อีกทั้งยังเปรียบเทียบกับโรคระบาดที่เคยมีมาก่อนหน้าด้วยเช่นกัน

๒.๗ การใช้สหบท (Intersexuality)

สหบทเป็นตัวบท (text) ที่ประกอบสร้างขึ้นจากตัวบทอื่น ๆ หรือรหัสทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏก่อนแล้วในบริบททางสังคมของผู้แต่ง เช่น ตัวบทวรรณกรรม ตัวบทภาพยนตร์ ตัวบทงานศิลปะ ตัวบทเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ ตัวบทคำกล่าวของบุคคล หรือตัวบทเพลง มากล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่งในงานเขียน

Table 9: Intertextuality

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
<p>ตัวบททางการแพทย์ อนามัยและ</p>	<p>สำหรับหน้ากากผ้า ทางองค์การอนามัยโลก (WHO) ไม่แนะนำให้ใช้สำหรับป้องกันเชื้อไวรัสไม่ว่าจะเป็น COVID-19 ไข้หวัดใหญ่ หรือไข้หวัดทั่วไปตามฤดูกาล (Mot, 2020, p. 6)</p>
<p>สาธารณสุข</p>	<p>เมื่อต้องเดินทางไปต่างประเทศ ลำดับแรกต้องตรวจสอบก่อนว่า เป็นประเทศกลุ่มเสี่ยงหรือไม่ โดยการตรวจสอบจากเว็บไซต์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขและเว็บไซต์องค์การอนามัยโลก (Mot, 2020, p. 7)</p>

Table 9: Intertextuality (continued)

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
ตัวบททางกรอทูต	<p>ณ เวลาที่เขียนเรื่องนี้ สถานการณ์ COVID-19 ในประเทศไทยยังอยู่ในสภาวะที่เรียกว่า ควบคุมได้ หากแต่เรื่องระบาดวิทยาของโรคติดต่อ COVID-19 นี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (Churaitatni, 2020, p. 22)</p>
	<p>ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่า ประเทศที่เราต้องการเดินทาง มีนโยบายในการกักตัวนักเดินทางจากประเทศไทยหรือไม่ ด้วย เนื่องจากประเทศไทยเองก็มีการแพร่ระบาดจากคนสู่คน โดยอาจตรวจสอบกับทางสถานทูตของประเทศนั้นเพิ่มเติม (Mot, 2020, p. 7)</p>
ตัวบททางโหราศาสตร์	<p>มลพิษยังไม่ทันจางหาย ประเทศไทยก็ต้องมาพบกับปัญหาใหญ่ระดับชาติอีกอย่างหนึ่ง คือ ปัญหาของเชื้อ CoronaVirus หรือที่ได้รับการขนานนามเป็นทางการว่า “COVID-19” ดังพระศุกร์เข้าพระเสาร์แทรกท่ามกลางการจัดการทางสาธารณสุขที่เต็มไปด้วยอุปสรรค (Churaitatni, 2020, p. 22)</p>
ตัวบททางสังคมศาสตร์	<p>หลังการระบาดของ COVID-19 เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา มีหลากหลายความรู้สึกที่ผ่านมาและผ่านไป ตั้งแต่วิตกกังวล กลัว เครียด เศร้า เสียใจ อึดอัด สารพัดความรู้สึก ในที่สุดทุกคนก็ปรับตัวไปตามสถานการณ์ .. จากพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น กลายเป็นพฤติกรรมประจำวันที่เกิดขึ้นในที่สุด (Wilaiyuk, 2020, p. 12)</p>

Table 9: Intertextuality (continued)

หมวดหมู่	คำ วลี และข้อความ
<p>ตัวบททาง สังคมศาสตร์ (ต่อ)</p>	<p>ระยะที่เราเริ่มมาตรการขั้นตอนต่าง ๆ ที่ช่วยลดการระบาดของโควิด ไม่ว่าจะเป็น “การเว้นระยะห่าง” “การใส่ mask ในที่สาธารณะ” “การใช้เจลแอลกอฮอล์/สเปรย์” จนถึง “การกักตัว” และ “work from home” เป็นช่วงแรกที่เราต้องทำในสิ่งที่ “ไม่ปกติ” เราถูกจำกัดเสรีภาพ (Wilaiyuk, 2020, p. 12)</p>
	<p>ระยะนี้ทุกคนเริ่มปรับตัว งานที่เคยมั่นคง แต่ไม่สามารถทำได้ กลายเป็นงานที่ไม่มั่นคงภายในชั่วพริบตา ไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว ร้านอาหาร โรงแรม โรงหนัง ธุรกิจขนส่งสาธารณะต่าง ๆ สจ๊วตผันตัวเองมาขายสินค้า online ครูหันมาขายทุเรียน นักธุรกิจมาขับรถแท็กซี่ ฯลฯ เพราะเราต้องเอาตัวรอด เรารอให้เหตุการณ์รอบตัวกลับมาปกติตั้งเดิมไม่ได้ เราจึงต้องปรับตัวเองตามสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Wilaiyuk, 2020, p. 12)</p>
<p>ตัวบททางโภชนาการ</p>	<p>เมื่อพูดถึงอาหารที่มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน สิ่งแรกที่ทุกท่านนึกถึงก็น่าจะมีสารอาหารตัวหนึ่ง ผุดขึ้นมาในความคิด คือ วิตามินซี ซึ่งจริง ๆ แล้วในแง่มุมทางด้านโภชนาการ ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในการป้องกันเชื้อโรค สารพิษ และสิ่งแปลกปลอมที่เป็นอันตรายต่อร่างกายนั่น คือการที่มีภาวะโภชนาการที่ดี ได้รับพลังงาน สารอาหารหลัก ทั้งโปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน และสารอาหารรองทั้ง วิตามิน A, C, E, D, B6, B9 (โฟเลต), B12 และแร่ธาตุสังกะสี ซีลีเนียม เหล็ก ทองแดง แมกนีเซียม และแมงกานีส รวมทั้งดื่มน้ำสะอาดที่เพียงพอและสมดุลอย่างต่อเนื่อง (Phachim, 2020, p. 14)</p>

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่ามีการใช้ตัวบทจากสถาบันและองค์กรต่างๆ เข้ามาร่วมให้ความหมาย และสนับสนุนความคิดเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๖. สรุปผลและอภิปรายผล

เมื่อพิจารณาตัวบทในนิตยสาร*วาระดีเพื่อสุขภาพ @Rama* พบว่านำเสนอความคิด และวาทกรรมผ่านกลวิธีทางภาษา ๒ กลวิธี ประกอบด้วย กลวิธีทางศัพท์ (Lexicalization) และกลวิธีทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatic Strategies) โดยกลวิธีทางศัพท์ (Lexicalization) เป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อแทนความคิดหรือประสบการณ์ของผู้ส่งสารเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งผ่านการเลือกใช้ศัพท์ ส่งผลให้เกิดการสร้าง ตอกย้ำ และแสดงทัศนคติของผู้ส่งสารต่อสิ่งที่ได้กล่าวถึง ส่วนกลวิธีทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatic Strategies) เป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดความคิด ทัศนคติ และตอบสนองที่ตรงกับเจตนาของผู้ส่งสาร

บทความเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในนิตยสาร*วาระดีเพื่อสุขภาพ @Rama* ได้ปลูกฝังความเชื่อ ทัศนคติ หรือค่านิยมบางอย่างเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ตามความต้องการของผู้ส่งสาร

การวิเคราะห์ตัวบทในนิตยสาร*วาระดีเพื่อสุขภาพ @Rama* ด้วยกรอบคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (CDA) จึงทำให้เราต้องลุกขึ้นมาตั้งคำถามถึงสิ่งที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่ว่ามาจากกระบวนการผลิต การนำเสนอ ที่ดำเนินไปตามกลไกภายใต้การกำกับควบคุมของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชุดข้อมูลจากสถาบันทางการแพทย์และโภชนาการ สถาบันสื่อมวลชน ตลอดจนจนสถาบันทางสังคม มาเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางของการดูแลสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จนนำไปสู่การบริโภคนิยมและความโดยผู้รับสารจะต้องพิจารณาและตีความด้วยบทดังกล่าวตามกฎเกณฑ์พื้นฐานของสังคมไทย ที่ผู้คนต่างต้องเริ่มปรับตัวเพื่อเข้าสู่ยุคสังคมชีวิตแบบปกติใหม่ ซึ่งการใช้วาทกรรมดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสื่อสารกับผู้คนที่โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เป็นเสมือนข้าศึกที่มองไม่เห็น และจะต้องเตรียมตัวรับมืออยู่ตลอดเวลา

References

- Angkapanichkit, J. (2014). *Discourse analysis*. Department of Linguistics, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Bangkok, Thailand.
- Angkawatwit, D. (2020). Botbat Rongphayaban Ramathibodi Nai Sathankan COVID-19 [The role of Ramathibodi Hospital in the COVID-19 situation]. *@Rama*, 9(37), (p. 6-7). <https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue037/rama-today>
- Churathatni, N. (2020). Life under PM2.5 & COVID-19, @Bangkok. *@Rama*, 9(36), (p. 20-22). <https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue036/camera-diary>
- Churathatni, N. (2020). Kongthap Chut Khao Lae Atsawin Suea Kao Nai Kan Surop Kap COVID-19 [The White Army and the Knight Doctor Gown in the battle against COVID-19]. *@Rama*, 9(37), (p. 20-23). <https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue037/white-coat>
- Fairclough, N. (1995). *Media Discourse*. London: Edward Arnold.
- Foucault, M. (1980). *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings, 1972-1977*. Brighton, Sussex: Harvester Press.
- Khunakon, M. (2020). Prasopkan Triam Hongpatibatkan Thangkan Phaet Phrom Rap Rok COVID-19 [Experience in preparing a medical laboratory for COVID-19]. *@Rama*, 9(37), (p. 8-10). <https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue037/open-lab>
- Kointoe, N and Saphaiklong, N. Vocab With Rama. (2020). *@Rama*, 9(37), (p. 26-27). <https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue037/vocab-rama>
- Mot, R. R. (2020). Withi Pongkan Chuea Virus Corona 2019 (COVID-19) [How to prevent the coronavirus 2019 (COVID-19)]. *@Rama*, 9(35), (p. 8-9). <https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue035/health-station>

- Mot, R. R. (2020). Rueang Samkhan Tong Ru COVID-19. *@Rama*, 9(36), (p. 6-7).
<https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue036/health-station>
- Phachim, P. (2020). Ahansoem Phumkhumkan Nai Chuang Kan Phraerabat COVID-19 [Immune supplements during the COVID-19 pandemic]. *@Rama*, 9(37), (p. 14-15). <https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue037/healthy-eating>
- Sithara, P. (2020). Dean's Talk. *@Rama*, 9(37), (p. 2). <https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue037/editorial>
- Suraphat, P and Lekphitthaya, N. (2020). Kan Chai Ya Nai Rokitichuea Coronavirus 2019 COVID-19 [Drug use in coronavirus disease 2019 COVID-19]. *@Rama*, 9(37), (p. 18). <https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue037/rama-rdu>
- Waisayarat, J. (2020). Editor's Talk. *@Rama*, 9(37), (p. 3).
<https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue037/editorial>
- Wilaiyuk, S. (2020). New Normal. *@Rama*, 9(37), (p. 12-13).
<https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue037/easy-living>